

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2961/2019
14.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Владић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Високи савет судства - Основни суд у Лозници, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Ваљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3120/18 од 08.03.2019. године, у седници већа одржаној дана 14.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3120/18 од 08.03.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3120/18 од 08.03.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Лозници П1 778/18 од 17.10.2018. године тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена на исплату накнаде штете због повреде права личности - права на једнаку правну заштиту, ускраћивањем права на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и достојанства у износу од 500.000,00 динара са затезном каматом од 17.10.2018. године до исплате и права на накнаду материјалне штете за трошкове уписа у адвокатску комору у износу од 221.686,00 динара са затезном каматом од 25.05.2012. године до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 112.034,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да у року од осам дана надокнади туженој трошкове поступка у износу од 27.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био председник Општинског суда у Лозници. Судијска функција тужиоца престала је одлуком Високог савета судства од 25.12.2009. године. Тужилац поново обавља судијску функцију од 10.12.2012. године, након одлуке Уставног суда од 09.10.2012. године којом је усвојена његова уставна жалба. У правноснажно окончаним судским поступцима (пресуда Основног суда у Лозници П1 83/2013 од 18.02.2014. године и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 515/14 од 21.10.2014. године) одбијени су захтеви тужиоца за накнаду материјалне штете у висини плаћених трошкова уписа у адвокатску комору у износу од 221.686,00 динара и накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и достојанства. Правноснажном пресудом Основног суда у Лозници П1 191/14 од 17.01.2015. године тужиоцу је досуђена накнада нематеријалне штете због повреде права на правично суђење.

У овом спору тужилац тражи накнаду штете због повреде права личности - права на једнаку правну заштиту, повређеног ускраћивањем права на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде части, угледа и достојанства и права на накнаду материјалне штете у висини трошкова уписа у Адвокатску комору. Поднету тужбу тужилац заснива на чињеници да је, након доношења правноснажних пресуда којима су одбијени његови захтеви за накнаду нематеријалне и материјалне штете, одлукама највишег суда у Републици Србији измењена судска пракса и у истим чињенично-правним споровима усвајани такви захтеви других тужилаца.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев са образложењем да је тужиоцу повређено право на једнаку правну заштиту зајемчено чланом 36. став 1. Устава Републике Србије, јер су судови у истим чињенично правним ситуацијама доносили противречне пресуде и зато, применом члана 200. Закона о облигационим односима, досудио тражену накнаду нематеријалне штете.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду са образложењем да судови нису надлежни да одлучују о томе да ли је неком правноснажном судском одлуком повређено право странке на једнаку правну заштиту права пред судом (члан 36. став 1. Устава Републике Србије) и право личности (члан 32. Устава Републике Србије), јер о томе одлучује Уставни суд у складу са чланом 170. Устава Републике Србије. С`обзиром да тужилац код тог суда није исходавао одлуку којом је утврђено да су правноснажним пресудама о одбијању захтева за накнаду материјалне штете (трошкова уписа у Адвокатску комору) и

нематеријалне штете (душевних болова због повреде угледа, части и достојанства) повређена његова уставна права, другостепени суд је закључио да је тужбени захтев неоснован.

По налажењу Врховног касационог суда, нису основани наводи ревизије о погрешној примени члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Наведеном одредбом је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Претпоставка за ову одговорност је постојање незаконитог или неправилног рада органа. Под незаконитим радом подразумева се сваки акт, односно радња која је противна правним нормама, а неправилним радом се сматрају све оне радње које нису у складу са општим нормама у вршењу службе или делатности.

Правноснажна одлука суда која није у складу са доцније установљеном судском праксом, не може се сматрати незаконитим радом органа због којег би постојала одговорност државе, ако је таква одлука донета на основу погрешног правног схватања насталог као резултат тумачења закона. Измењена судска пракса о одговорности државе за накнаду материјалне штете у висини уписнине за обављање адвокатске делатности, коју је платило лице које је ту делатност обављало у периоду од када му је, на основу одлуке Високог савета судства престала судијска функција па све до враћања на функцију судије, резултат је другачијег тумачења закона - постојања адекватне узрочне везе између настале материјалне штете и незаконите одлуке о престанку судијске функције, која искључује аутономију воље у избору професије. Погрешно правно становиште о неоснованости тужбених захтева за накнаду ове штете, изражено у ранијим судским одлукама, и образложено управо аутономијом воље у избору професије лица којима је престала судијска функција, последица је погрешног тумачења закона и узрочно-последичне везе између штетне радње и настале штете, због чега не може бити основ одговорности за спорну штету, без обзира на то што је у касније донетим правноснажним одлукама преовладало другачије правно схватање.

Не постоји ни одговорност тужене за штету насталу одбијањем тужиоачевог захтева за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде угледа, части и достојанства, настале у поступку реизбора судија. О тој штети одлучује се у сваком конкретном случају, на основу свих чињеница које потврђују узрочно-последичну везу између одлуке Високог савета судства о неизбору судије и повреде части и угледа, односно достојанства, а не само на основу чињенице да је донета незаконита одлука о неизбору која је довољна за настанак овог вида нематеријалне штете.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији је одбијен зато што тужилац није успео у том поступку, и применом члана 165. став 1. у вези члана 153. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић